



REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide

7

Številka: 430-01/15-1/ EPA 729-VII
Ljubljana, 7. 10. 2015

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je, na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) in drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F), oblikovala naslednje

P o r o č i l o

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o minimalni plači (ZMinP-A) – druga obravnava

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je na 43. seji 20. 5. 2015 obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o minimalni plači (ZMinP-A), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložilo sedem sindikalnih konfederacij (prvopodpisana Zveza svobodnih sindikatov Slovenije) v imenu 11.206 volivk in volivcev.

Komisija predlog zakona **podpira**.

Komisija je bila seznanjena, da želijo predlagatelji z dopolnitvijo 2. člena Zakona o minimalni plači, ki opredeljuje pravico do minimalne plače in jo definira, spremeniti definicijo minimalne plače tako, da se jasno določi, da se v minimalno plačo ne všttevajo dodatek za nočno delo, dodatek za delo v nedeljo in dodatek za delo na praznike in dela proste dneve po zakonu. Na ta način bi se uveljavilo načelo, da mora biti delavcem, ki prejemajo minimalno plačo, priznan dodatek za nočno, nedeljsko in praznično delo kot dodatek k bruto minimalni plači (trenutno 790,73 evra) in ne njen sestavni del, torej na način, kot je to trenutno zakonsko že urejeno za dodatek za nadurno delo.

Predlagatelji menijo, da bodo predlagane spremembe in dopolnitve zakona odpravile krivice, ki jih je deležna najranljivejša skupina zaposlenih na slovenskem trgu dela, saj bi se odpravila dosedanja neenaka obravnava zaposlenih prejemnikov minimalne plače, ki opravljajo svoje delo v neugodnem delovnem času (ponoči, ob nedeljah in na dela proste dneve) in ki zdaj zaradi zakonskih določb prejmejo enako plačilo kot tisti zaposleni, ki prav tako prejemajo minimalno plačo, a delo opravljajo v manj zahtevnih pogojih.

Predlagatelji dodatno pojasnjujejo, da so s predlaganimi spremembami sledili ne samo že uveljavljenemu izvzemu dodatka za nadurno delo iz bruto minimalne plače, ampak tudi opredelitvi različnih vrst dodatkov, ki pripadajo delavcem za delo v posebnih pogojih dela, ki izhajajo iz razporeditve delovnega časa (prvi odstavek 128. člena Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-2)). S tovrstno ureditvijo se bo Slovenija po mnenju predlagateljev vsaj delno približala ureditvi v ostalih državah Evropske unije in odločitvam Evropskega sodišča (minimalna plača mora predstavljati plačilo za redno delo, dodatki morajo biti iz tega izvzeti in dodani k minimalni plači).

Predlagatelji dodatno pojasnjujejo, da so pred pripravo novele zakona opravili empirično analizo, s katero so ocenili posledice predlaganih ukrepov, da zaradi njih ne bi bila ogrožena delovna mesta. Na podlagi reprezentativnega vzorca v zasebnem sektorju je bilo ugotovljeno, da med 95.000 zaposlenimi prejema minimalno plačo 5,6 % zaposlenih, od tega jih 1,1 % prejema dodatek za nočno delo (povprečno 1,58 evra bruto/uro) in 1,3 % dodatek za nedeljsko delo. V javnem sektorju je zaposlenih, ki prejema minimalno plačo, 1.786, od tega jih 208 prejema minimalno plačo z vključenim dodatkom za nočno delo, 405 minimalno plačo z vključenim dodatkom za praznično delo in 1.173 minimalno plačo z vključenim dodatkom za nedeljsko delo.

Komisija je bila seznanjena tudi z mnenjem Vlade Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada), ki predlog zakona podpira. Vlada pojasnjuje, da se je z vsebino predloga zakona seznanila šele ob njegovi objavi v omrežju Državnega zbora, takoj za tem pa podala predlog za sklic izredne seje Ekonomsko-socialnega sveta na to temo, ki pa ni bila izvedena, ker je vseh pet delodajalskih organizacij Vlado obvestilo, da se seje ne bodo udeležili. Vlada dodatno pojasnjuje, da so v zadnjih dveh letih med socialnimi partnerji potekale razprave o morebitni spremembi zakonske ureditve minimalne plače, vendar soglasje o konkretni rešitvi ni bilo doseženo. Vlada je v omenjenih pogovorih zagovarjala pravičnejšo in vzdržno rešitev problematike, vključno z upoštevanjem primerjalne ureditve minimalne plače v ostalih državah Evropske unije, v katerih so (z izjemo Hrvaške) dodatki za delo v posebnih pogojih dela, ki izhajajo iz razporeditve delovnega časa, izključeni iz definicije minimalne plače. Vlada ocenjuje, da bi skupno finančni učinek predloga zakona znašal cca 1,3 milijona evrov letno, pri čemer je treba upoštevati še dajatve delodajalcev v višini 16,1 %, izvzem dodatkov iz definicije minimalne plače pa naj bi, zaradi povečanih osnov za plačilo prispevkov in davkov, pozitivno vplival na prilive v državni proračun. Vlada v zvezi z vprašanjem definicije in višine minimalne plače poziva h konstruktivnemu socialnemu dialogu in doseganju najširšega možnega soglasja socialnih partnerjev ter poudarja nujnost celovite in sistemske ureditve navedenega področja, ob hkratni smiselni ureditvi vprašanja stroškov dela in ukrepov na področju davkov in prispevkov za socialna zavarovanja.

Komisija v zvezi s predlogom zakona ugotavlja, da je iz razprave in stališč posameznih strani socialnih partnerjev mogoče sklepati, da jedro nesoglasij v zvezi s predlogom zakona ni sama vsebina predloga zakona, ampak zlasti vprašanje domnevne kršitve načel socialnega dialoga oziroma aktualnega Socialnega sporazuma 2015–2016.

Po mnenju delodajalske strani ima namreč lahko tovrstno nenačelno, enostransko in med socialnimi partnerji neuskajano vlaganje predlogov zakonov v zakonodajno proceduro pomembne negativne posledice za socialni dialog v Republiki Sloveniji, saj pomeni kršitev načel njegovega delovanja. Zaradi napovedi možnega odstopa delodajalske strani od socialnega dialoga pa lahko takšna kršitev pomeni tudi njegov

konec. V povezavi z vloženo novelo se jim zdi z vidika načelnosti problematična tudi vloga in podpora Vlade kot tretje strani socialnega dialoga.

Kot utemeljitev kršitve socialnega dialoga sta bila posebej izpostavljena poglavje III. Socialni dialog ter zadnji odstavek Socialnega sporazuma za obdobje 2015–2016.

Po mnenju sindikatov z vložitvijo aktualnega predloga zakona v zakonodajno proceduro ni bil kršen socialni dialog, ker je bila tematika minimalne plače v času pogajanj o socialnem sporazumu, zaradi nezmožnosti doseganja soglasja o tej temi, iz njegove vsebine dogovorno izpuščena. Hkrati sindikati dodatno pojasnjujejo, da so že večkrat v preteklih letih neuspešno predlagali spremembe minimalne plače, med drugim so v času pogajanj o vsebini aktualnega socialnega sporazuma predlagali postopno spreminjanje definicije minimalne plače na način, da bi se iz njene definicije skozi prihodnja leta postopoma izvemali posamezni dodatki, a se delodajalska stran s tem ni strinjala. Sindikati zato, kot pojasnjujejo, niso več videli druge poti, kot da na podlagi podpore 5.000 volivcev vložijo predlog zakona v zakonodajno proceduro, kar naj bi sicer napovedali že v času samih pogajanj za sklenitev socialnega sporazuma.

Komisija na podlagi razprave meni, da je vprašanje, ali je res prišlo do kršitve socialnega dialoga, večplastno, in je o njem težko presojati, saj se dotika tako dogovorjene vsebine aktualnega socialnega sporazuma, okoliščin njegovega sprejema in podpisa (odstop Gospodarske zbornice Slovenije iz pogajanj o vsebini socialnega dialoga, dogovorna izločitev vprašanj minimalne plače in insolventne zakonodaje), načel delovanja Ekonomsko-socialnega sveta kot tudi vprašanja upravičenosti katerekoli strani podpisnikov dogovora do samostojnega poskusa urejanja neustreznih zakonodajnih rešitev, ki se jih v okviru socialnega dialoga tudi po več poskusih ne uspe razrešiti.

Komisija prav tako ugotavlja, da se pogosto zgodi, da delodajalska in delojemalska stran zastopata tako diametralno nasprotna stališča, da konsenza med njima enostavno ni mogoče doseči, kar lahko za več let zavre napredek ali nujne spremembe na posameznem področju. S tega vidika komisija lahko razume aktualni poskus enega od socialnih partnerjev kot izredni ukrep za vsaj delno ureditev že dolga leta nerešene problematike. Pri tem komisija poziva podpisnike socialnega sporazuma in člane Ekonomsko-socialnega sveta, da kljub trenutnim nesoglasjem nadaljujejo s socialnim dialogom glede širše problematike, povezane z aktualno novelo zakona.

Komisija ugotavlja, da predlagane zakonske spremembe prinašajo pravičnejše plačilo za delo zelo ranljivi skupini zaposlenih, katerih plače so, glede na raven življenjskih stroškov, nizke in jim ne omogočajo dostojnega preživetja, njihove delovne naloge pa so pogosto povezane prav z neposredno pomočjo ljudem (na primer v okviru javnega sektorja so to zaposleni v socialnem varstvu (v domovih za starejše), in zdravstvu (kot negovalno, tehnično in strežno osebje itd.)), zato vsebino predloga zakona podpira.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije mag. Peter Požun.

Nuša Zupanec, l.r.
sekretarka komisije

Mag. Peter Požun, l.r.
predsednik komisije